

Наталія БІЛОВА,

orcid.org/0000-0001-7147-2433

кандидат педагогічних наук, професор,

*професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної і вокальної підготовки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»*

(Одеса, Україна) nkbelowa02@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ВЕКТОРИ ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МИСТЕЦЬКОЇ ШКОЛИ В КОНТЕКСТІ ПРОСВІТНИЦЬКОЇ МІСІЇ

Стаття присвячена теоретичному обґрунтуванню та розкриттю виконавсько-педагогічної поліфункціональної діяльності викладача-виконавця, виконавця-просвітника в умовах динамічних трансформацій сучасної мистецької школи. У дослідженні розкрито сутність радикальної зміни парадигми мистецької освіти: перехід від репродуктивної моделі навчання до формування майбутнього викладача-виконавця як активного суб'єкта соціокультурного впливу, модератора культурних сенсів та архітектора особистості здобувача. Доведено, що в умовах глобалізаційних викликів мистецька школа трансформується у стратегічний центр культурної регенерації та інтелектуального спротиву, забезпечуючи збереження національного духовного коду через художньо-просвітницький контекст діяльності викладача, що вимагає зміщення акценту від традиційно навчальної практики до здійснення культуротворчої функції у репрезентаційному вимірі мистецтва.

Особливу увагу приділено технологічній модернізації освітнього процесу. Висвітлено потенціал синергії класичної фортепіанної школи з цифровими інструментами, зокрема використання MIDI-інтерфейсів, Smart-технологій та спеціалізованого програмного забезпечення (Skoove, Flowkey, Tomplay, PiaScore). Обґрунтовано, що застосування гібридних інструментів (Yamaha AvantGrand, Casio Celviano) дозволяє реалізувати дослідницьку функцію педагога, фіксуючи етапи виконавського зростання здобувачів у реальному часі. Окремий акцент зроблено на соціалізації навчання через ансамблеве музикування та імпровізацію, які розглядаються як дієві мистецько-творчі моделі формування емпатії та гармонійної соціальної взаємодії.

У статті проаналізовано методику роботи над сучасним репертуаром, що вимагає відмови від авторитарного наставництва на користь стратегії фасилітації. Запропоновано конкретні методичні прийоми, зокрема метод слухової медитації та концепцію післязвучання у творах В. Сильвестрова; тембрально-фактурний аналіз та вокалізацію ліній у спадщині Г. Гаврилець і М. Скорика; метод структурного модулювання у творах мінімалістів (Ф. Гласс, М. Ріхтер). Впровадження інтертекстуального аналізу визначено як засіб перетворення виконавського процесу на акт усвідомленої культурної комунікації.

Практичний складник дослідження репрезентовано через систему інноваційних стратегій, а саме мистецько-педагогічні майстерні, фестивалі-конкурси, мультимедійні квести та проєкт «Музична карта світу». Зроблено висновок, що реалізація художньо-просвітницької місії викладача фортепіано є життєво необхідною для формування нової генерації артистів-просвітників, здатних генерувати вагомий інтелектуальний сенс. Визначено перспективи подальших розвідок, що полягають у дослідженні потенціалу штучного інтелекту для побудови індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів як майбутніх викладачів-виконавців та створенні масштабних цифрових архівів сучасної української музики.

***Ключові слова:** виконавська підготовка майбутніх викладачів, мистецька школа, художньо-просвітницька діяльність, інноваційні стратегії та технології.*

Natalia BILOVA,

orcid.org/0000-0001-7147-2433

Candidate of Pedagogical Sciences, Professor,

*Professor at the Department of Theoretical, Musical-Instrumental and Vocal Training
South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynskiy*

(Odesa, Ukraine) nkbelowa02@gmail.com

INNOVATIVE VECTORS OF PERFORMANCE TRAINING OF FUTURE ART SCHOOL TEACHERS IN THE CONTEXT OF THE EDUCATIONAL MISSION

The article is devoted to the theoretical substantiation and disclosure of the performance-pedagogical multifunctional activity of a teacher-performer; performer-educator in the conditions of dynamic transformations of a modern art school. The study reveals the essence of a radical change in the paradigm of art education: the transition from a reproductive

model of learning to the formation of a future teacher-performer as an active subject of socio-cultural influence, a moderator of cultural meanings and an architect of the applicant's personality. It is proven that in the conditions of globalization challenges, the art school is transformed into a strategic center of cultural regeneration and intellectual resistance, ensuring the preservation of the national spiritual code through the artistic and educational context of the teacher's activity, which requires a shift in emphasis from traditional educational practice to the implementation of a cultural-creative function in the representational extinction of art.

Particular attention is paid to the technological modernization of the educational process. The potential of the synergy of the classical piano school with digital instruments is highlighted, in particular the use of MIDI interfaces, Smart technologies and specialized software (Skoove, Flowkey, Tomplay, PiaScore). It is substantiated that the use of hybrid instruments (Yamaha AvantGrand, Casio Celviano) allows the implementation of the teacher's research function, recording the stages of the students' performance growth in real time. A special emphasis is placed on the socialization of learning through ensemble music making and improvisation, which are considered effective artistic and creative models of empathy formation and harmonious social interaction.

The article analyzes the methodology of working on modern repertoire, which requires the rejection of authoritarian mentoring in favor of a facilitation strategy. Specific methodological techniques are proposed, in particular, the method of auditory meditation and the concept of aftersound in the works of V. Sylvestrova; timbre-textural analysis and vocalization of lines in the heritage of G. Gavrylets and M. Skoryk; the method of structural modulation in the works of minimalists (F. Glass, M. Richter). The introduction of intertextual analysis is defined as a means of transforming the performance process into an act of conscious cultural communication.

The practical component of the study is represented through a system of innovative strategies, namely artistic and pedagogical workshops, festivals-competitions, multimedia quests and the project «Musical Map of the World». It is concluded that the implementation of the artistic and educational mission of a piano teacher is vital for the formation of a new generation of artists-educators, capable of generating significant intellectual meanings. Prospects for further explorations are identified, which consist in studying the potential of artificial intelligence for building individual educational trajectories of applicants as future teachers-performers and creating large-scale digital archives of modern Ukrainian music.

Key words: *performing training of future teachers, art school, artistic and educational activity, innovative strategies and technologies.*

Постановка проблеми. Стрімкі трансформації сучасного соціокультурного середовища зумовлюють необхідність переосмислення фундаментальних засад мистецької освіти, оскільки у світі постійних змін роль педагога-музиканта виходить далеко за межі суто навчального процесу. Сьогодні викладач мистецької школи, зокрема викладач фортепіано перестає бути виключно транслятором технічних навичок гри на музичному інструменті та дедалі виразніше постає у ролі активного суб'єкта художньо-просвітницького процесу, модератора культурних сенсів та архітектора особистості учня. Саме тому актуальність цієї проблеми зумовлена глибоким протиріччям між установленими традиціями репродуктивного навчання та новими запитамі суспільства на формування творчої й критично мислячої людини.

Проблема професійної діяльності викладача фортепіано набуває особливого значення через зміну парадигми функціонування мистецької школи, яка сьогодні перетворюється на стратегічний центр культурної регенерації. Традиційна модель навчання, зосереджена переважно на підготовці здобувачів до публічних виступів, зокрема академічних іспитів та є недостатньою для виховання викладача-виконавця, викладача-просвітника, який повинен вміти взаємодіяти з різною аудиторією, популяризувати класичну спадщину та інтегрувати сучасне мистецтво в повсякденний

простір. Виникає нагальна потреба у розробці та впровадженні інноваційних векторів виконавської підготовки здобувачів як майбутніх викладачів мистецької школи в контексті їх поліфункціональної діяльності, які б органічно поєднували класичні методичні здобутки із цифровими технологіями та новими формами виконавської презентації.

Важливим аспектом актуальності теми є також потреба у соціалізації музичного навчання через колективно-творчі форми роботи, зокрема ансамблеве музикування, яке в сучасних умовах виступає моделлю гармонійної соціальної, емоційно-емпатійної взаємодії.

Відсутність цілісних теоретико-методичних розробок, що інтегрували б сучасні цифрові інструменти, проєктну діяльність та ансамблеві стратегії у єдину систему художнього просвітництва гальмує розвиток мистецької школи як інституту соціокультурного впливу. Отже, дослідження специфіки просвітницької місії викладача мистецької школи, зокрема викладача фортепіано крізь призму інноваційних підходів стає критично важливим для забезпечення високої якості професійної підготовки та підвищення престижу музичного мистецтва в сучасному суспільстві. Пошук нових практичних стратегій дозволить подолати інертність педагогічного процесу та сформувати нову генерацію фахівців, здатних не лише віртуозно володіти музичним інструментом, а й ство-

рювати вагомі культурні сенси, що є життєво необхідним для сталого розвитку гуманітарної сфери.

Аналіз досліджень. Теоретичне підґрунтя розуміння окреслених вище процесів закладено у працях Н. Гуральник, А. Козир, О. Отич, О. Ребрової, О. Рудницької, а також знаходить своє відображення у концепціях іноземних дослідників, зокрема Елліота Айзнера (Elliott Eisner), який наголошував на ролі мистецтва у розвитку критичного мислення та Максін Грін (Maxine Greene), чії роботи присвячені естетичному вихованню як засобу суспільного звільнення.

У цьому контексті постать викладача мистецької школи зазнає суттєвої функціональної еволюції, перетворюючись із ретранслятора знань на активного суб'єкта художнього просвітництва, що відповідає ідеям Беннета Реймера (Bennett Reimer) щодо філософії музичної освіти як засобу естетичного пізнання світу.

Питання музичного просвітництва та виконавської підготовки в сучасних координатах детально висвітлювалися у наукових доробках І. Бермес, Т. Гердової, О. Горожанкіної, Я. Лисенко, О. Мельник, Ю. Писаренко та інших.

У процесі фахового становлення майбутнього викладача фортепіано традиційно залишається універсальним інструментом, що дозволяє органічно інтегрувати виконавський досвід та методичну майстерність, про що свідчать праці відомого британського педагога Пенелопи Роскелл (Penelope Roskell), яка досліджувала цілісний підхід до піаністичної майстерності, та Сеймура Бернштейна (Seymour Bernstein), чия концепція спрямована на гармонізацію технічного розвитку та духовного зростання піаніста-виконавця.

Розгляд сучасних фортепіанних технологій та їхнього впливу на когнітивні процеси музиканта представлений у роботах Крістофера Аззари (Christopher Azzara), який займався питаннями імпровізації як фундаментального складника навчання та Роберта Дьюка (Robert Duke), чії дослідження присвячені психологічним аспектам музичної практики та технологіям ефективного запам'ятовування.

Сучасна парадигма мистецької освіти орієнтує викладача на створення спеціальних освітніх ситуацій, у яких студент не лише опановує технічні прийоми, а й здійснює самостійну рефлексію музичного тексту, що корелює з принципами прогресивної педагогіки Кита Свонвіка (Keith Swanwick) стосовно теорії музичного розвитку тощо.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та розкритті інноваційних векторів виконавської підготовки здобувачів як майбутніх

викладачів фортепіано у контексті художнього просвітництва в умовах трансформації сучасної мистецької школи.

Виклад основного матеріалу. Фундаментальне поняття просвітництва у широкому філософському сенсі розглядається як багатогранний процес поширення знань, гуманістичних ідей та культурних цінностей, що спрямований на інтелектуальне та естетичне вдосконалення особистості (Зязюн, 2000: 45).

Конкретизація цього феномена у музикознавчому аспекті дозволяє трактувати музичне просвітництво як цілеспрямовану діяльність, орієнтовану на формування високих художніх смаків суспільства та активну популяризацію класичної й сучасної мистецької спадщини (Михайличенко, 2005: 89).

Органічне поєднання цих двох векторів – загальнофілософського та фахового – знаходить своє практичне втілення у діяльності сучасної мистецької школи, яка виступає ключовим інституційним майданчиком для реалізації просвітницьких ідеалів. В умовах глобалізаційних викликів мистецька школа трансформується із закладу позашкільної освіти у стратегічний центр культурної регенерації, перетворюючись на унікальний простір, де дитина не просто опановує обраний фах, а проходить шлях цілісної духовної самоідентифікації.

Саме такий статус мистецької школи як культурного центру, осередку просвітництва робить її фундаментом збереження національного культурного коду, що в умовах сучасних криз постає потужним інструментом інтелектуального спротиву та духовного зміцнення громади. Проте дієвість цієї масштабної соціальної місії безпосередньо залежить від рівня фахової компетентності педагога-музиканта, що зумовлює запит на якісно нову модель професійної підготовки майбутніх викладачів фортепіано. У межах цієї моделі сучасний спеціаліст має виступати не лише як наставник, а як активний суб'єкт художньо-просвітницької місії, що органічно поєднує бездоганний виконавський апарат із розширеним спектром знань у сферах психологічної фасилітації, артменеджменту та цифрової грамотності (Кузнецова, 2018).

Відповідно до нових запитів часу, професійна підготовка сучасного здобувача як майбутнього викладача сьогодні ґрунтується на фундаментальних принципах педагогіки добра, де викладач постає багатогранною постаттю, яка одночасно реалізує себе як виконавець, дослідник та сценарист культурних подій (Зязюн, 2000). Такий підхід

вимагає від фахівця постійної готовності до оновлення репертуарного багажу та досконалого володіння методиками, що здатні перетворити кожен навчальний урок на акт спільного мистецького пошуку. У цьому складному процесі формування майбутнього викладача-просвітника класична фортепіанна школа, орієнтована на академічну досконалість та філігранну роботу над виконавськими навичками, якістю звуку, залишається непохитним фундаментом, проте вона потребує обов'язкової синергії з інноваційними мистецько-освітніми підходами. Наступність традицій у поєднанні з відкритістю до новітніх стратегій дозволяє викладачу мистецької школи ефективно транслювати високі гуманістичні ідеї та здійснювати вагомий вплив на естетичне вдосконалення особистості учня.

Практична реалізація зазначеної синергії та розширення методичного інструментарію сучасного педагога сьогодні безпосередньо пов'язані з масштабною цифровізацією навчального процесу, яка виступає потужним каталізатором творчої активності вихованця. Використання MIDI-інтерфейсів та Smart-технологій дозволяє візуалізувати складні музичні явища, перетворюючи теоретичне засвоєння матеріалу на захопливу інтерактивну дію. Поряд із цим вагому роль у професійному діалозі викладача та учня відіграє впровадження гібридних інструментів, що поєднують автентичну механіку реального рояля з широкими можливостями цифрового запису для подальшого об'єктивного аналізу виконання (Бермес, 2014: 20).

Як показує практика, застосування спеціалізованих додатків *Skoove* чи *Flowkey* для початківців або *Tomplay* для роботи з інтерактивними партитурами під оркестровий супровід допомагає викладачу-сценаристу зробити самостійну роботу учня більш ігровою та результативною. Гібридні інструменти на кшталт *Yamaha AvantGrand* або *Casio Celviano Grand Hybrid* дозволяють педагогу-досліднику фіксувати кожен етап виконавського зростання дитини в реальному часі. Окрім того, суттєвим складником сучасної професійної підготовки стає опанування хмарних сервісів та цифрових бібліотек, де використання планшетів із софтом *forScore* чи *PiaScore* дозволяє миттєво знаходити рідкісні твори українських авторів і створювати анотовані цифрові копії. Це не лише значно прискорює пошуково-дослідницький етап роботи, а й зміцнює інтелектуальну комунікацію в межах мистецької школи, забезпечуючи високу мобільність та актуальність процесу навчання (Гірська, 2021: 48).

Важливим доповненням до традиційної системи стають також креативні методи навчання, зокрема імпровізація, яка дозволяє учню не просто відтворювати чужий текст, а ставати повноцінним співавтором музичного простору. Такий підхід корелюється з думкою Г. Падалки про необхідність активізації творчого потенціалу учня через поєднання традицій та інновацій (Падалка, 2008).

Не менш важливою складовою сучасної підготовки є ансамблеве виконавство, яке у контексті просвітництва набуває особливої ваги як модель ідеальної соціальнокультурної взаємодії. На відміну від сольного виконання, ансамблева гра формує особливу етику стосунків, що ґрунтується на вмінні слухати іншого, емпатії та спільній відповідальності за художній результат. У межах мистецької школи така форма роботи дозволяє ефективно долати сценічний бар'єр та зменшувати психологічне напруження учнів, водночас розширюючи їхній репертуарний кругозір через виконання складних творів у перекладах для фортепіано (Чень Кай, 2019: 76).

Просвітницька місія сучасного педагога-піаніста знаходить свій найбільш виразний прояв у популяризації актуального репертуару, де особливе місце посідає творчість сучасних українських та зарубіжних композиторів. Так, наприклад, робота над такими полотнами, як метамузика В. Сильвестрова, експресивні твори Г. Гаврилець або неоромантичні орієнтири М. Скорика, вимагає від викладача радикальної зміни методичних пріоритетів. У цьому контексті традиційний технічний вишкіл відходить на другий план, поступаючись місцем усвідомленій звукотворчості та філософському осмисленню музичного матеріалу через його емоційно-експресивне осягнення. Основним інструментом пізнання стає дедуктивний метод, який передбачає рух від осягнення загального інтелектуального задуму та емоційної атмосфери твору до кропіткої праці над дрібними деталями фактури.

Так, наприклад, у практичній роботі з творами В. Сильвестрова викладач має зосередити увагу здобувача на концепції післязвучання та тиші як повноцінного музичного елемента. Методична рекомендація тут полягає у використанні прийому слухової медитації над резонансом інструмента, коли здобувач вчиться не просто натискати клавіші, а вслухатися у згасання обертонів. Робота над філігранною педалізацією в таких творах стає ключовою, адже вона має створювати ефект акустичного марева, де звук плавно перетікає в інший без різких меж. Викладач може запропонувати здобувачеві техніку напівпедалі або поступового зняття правої педалі для досягнення ефекту роз-

чинення звукового простору, що відповідає філософії автора про кінець музики та повернення до її витоків.

Коли мова йде про творчість Г. Гаврилець або М. Скорика, доцільно застосовувати методику тембрально-фактурного аналізу, де фортепіано розглядається як імітація хорového або оркестрового звучання. Для творів Г. Гаврилець характерною є лінійна логіка та особливий фольклорний психологізм, тому викладачу варто рекомендувати здобувачеві метод вокалізації мелодичних ліній, що дозволяє досягти природного дихання фрази та уникнути механічності виконання.

У роботі над спадщиною М. Скорика, де часто переплітаються академічні традиції з елементами джазу та естради, важливо використовувати метод стилістичного синтезу. Педагог має навчити здобувача як майбутнього викладача розрізняти ці нашарування та підбирати відповідний артикуляційний прийом для кожного сегмента тексту, поєднуючи класичне легато зі специфічною джазовою акцентуацією.

Робота із зарубіжним сучасним репертуаром, зокрема творами мінімалістів на кшталт Філіпа Гласа чи Макса Ріхтера, вимагає відмінних підходів, заснованих на ритмічній дисципліні та витривалості. Тут доречним стає метод структурного модулювання, де здобувач працює над мікрозміними всередині повторюваних фігур. Викладач може рекомендувати зосередитися на динамічному профілюванні кожної ітерації, щоб статичне на перший погляд полотно набуло внутрішнього руху та об'єму. Такий підхід допомагає розвинути здатність до тривалої концентрації уваги та вміння керувати великою музичною формою через мінімальні засоби виразності.

Для досягнення високого художнього результату в опануванні сучасної музики здобувачами викладач має впроваджувати стратегію інтертекстуального аналізу. Це означає, що перед початком технічного розбору твору здобувач повинен ознайомитися з ширшим культурним контекстом, літературними джерелами чи живописними паралелями, які надихали композитора. Наприклад, вивчаючи сучасну українську музику, варто обговорювати особливості національного світосприйняття та історичні виклики, що відображені у звуках. Це перетворює виконавський процес на акт культурної комунікації, де здобувач-піаніст стає не просто ретранслятором нотного запису, а свідомим інтерпретатором, здатним донести глибинні гуманістичні сенси до сучасного слухача.

Загальною методичною настановою для здобувачів у роботі над сучасною фортепіанною літера-

турою є відмова від авторитарного нав'язування єдиного вірного трактування. Навпаки, доцільно використовувати метод фасилітації та стимулювати майбутніх викладачів до пошуку власних тембральних фарб та артикуляційних рішень, що сприяє формуванню творчої автономії молодого музиканта та виховує в ньому інтелектуальну сміливість, необхідну для презентації інноваційного мистецтва. Таким чином, через поєднання глибокої філософської підготовки, специфічної роботи над акустичними можливостями інструмента та використання широкого спектра аналітичних методів, здобувач як майбутній викладач реалізує свою високу просвітницьку місію в сучасному соціокультурному просторі.

Для забезпечення динамічного поступу мистецької школи як ключового осередку соціокультурної регенерації та простору для гармонійного розвитку особистості необхідно впроваджувати комплексні заходи, які органічно поєднують сольне виконавство з різними формами колективної творчості. Однією з найефективніших стратегій у цьому напрямі наприклад, може бути організація циклу мистецько-педагогічних майстерень, у межах яких професійна підготовка майбутнього викладача фортепіано стає більш індивідуалізованою, набуває нових сенсів, оскільки він отримує можливість продемонструвати власні сольні інтерпретації класичних творів, супроводжуючи їх фаховим коментарем щодо специфіки роботи над фактурними труднощами та художньою цілісністю образу. Такий формат дозволяє здобувачам сприймати викладача не лише як транслятора теоретичних знань, а як активного артиста-виконавця, фасилітатора, що суттєво підвищує мотивацію до навчання та зміцнює авторитет класичної академічної школи. Подібні заходи доцільно реалізовувати у формі відкритих дискусій, де аналізуються сучасні інноваційні методи підготовки, зокрема використання цифрових записів для детальної рефлексії та впровадження технік вільної імпровізації в межах класичного тексту (Чень Кай, 2019).

Логічним розширенням сольної практики можуть бути фестивалі-конкурси фортепіанних ансамблів, де на спільній сцені виступають дуети здобувачів, змішані ансамблі здобувач-викладач та великі фортепіано-квартети. Екстраполяція таких ансамблево-виконавських форм на мистецьку школу підсилює значення ансамблевого виконання сьогодні, визначає його фундаментальним, адже саме в колективно-творчій комунікації формується здатність до глибокої емпатії та гармонійної соціальної взаємодії. В процесі спільного музикування здобувачі опановують мистецтво

професійного слухання і емоційно-емпатійного «відчуття» партнера, вчаться підпорядковувати власні амбіції загальному художньому задуму та усвідомлюють відповідальність за створення колективного художнього продукту. Це перетворює музичне навчання на життєву модель гармонійної соціальної системи, де кожен учасник відчуває себе частиною цілого, що є критично важливим для виховання психологічно стійкої та адаптивної особистості в умовах сучасних соціокультурних викликів.

Окремим перспективним вектором діяльності може стати проект «Музична карта світу», спрямований на популяризацію актуальної національної та зарубіжної фортепіанної літератури. У межах цієї ініціативи викладачі та здобувачі готують сольні номери та ансамблеві переклади творів таких сучасних митців, як Вікторія Польова, Євген Станкович, Арво Пярт або Філіп Гласс. Практична стратегія вивчення цього репертуару базується на дедуктивному методі, де робота розпочинається з глибокого аналізу культурного контексту та специфічної філософії автора. Викладач ініціює здобувача на винайдення особливих тембральних рішень для відтворення медитативних образів Арво Пярта або динамічних структур Євгена Станковича, поєднуючи традиційні прийоми піаністичного туше з новітніми способами звуковидобування та педалізації. Такий підхід формує майбутнього інтелектуального викладача-виконавця, здатного здійснювати просвітницьку місію та доносити складні культурні сенси до сучасної слухачької аудиторії.

З метою залучення нових слухачів та підвищення соціального престижу мистецької освіти варто організувати іноваційні фортепіанні квести та мультимедійні проекти. У таких заходах сольне виконання академічних шедеврів поєднується з використанням спеціалізованого забезпечення для візуалізації звуку в реальному часі, що дозволяє аудиторії буквально бачити структуру музичної тканини. Викладачі разом зі здобувачами можуть наочно демонструвати переваги класичної фортепіанної школи через порівняння акустичних можливостей інструмента з MIDI-технологіями та електронними ефектами. Це відкриває простір для сміливих творчих експериментів, дозволяючи поєднувати живий фортепіанний ансамбль із цифровими підкладками або створювати дистанційні проекти з учасниками з інших країн, що значно розширює горизонти професійної художньої комунікації.

Висновки. Підсумовуючи, зацентруємо увагу на тому, що в умовах сучасних парадигмальних

зрушень постає викладача-виконавця мистецької школи, зокрема викладача фортепіано остаточно виходить за межі суто технологічного наставництва і вимагає суб'єкт-суб'єктної співтворчої взаємодії. Викладач перетворюється на впливового модератора культурних сенсів та активного суб'єкта формування гуманітарного простору, де мистецька школа постає не просто освітнім майданчиком, а стратегічним центром соціокультурної регенерації. Саме через поширення професійних функцій сучасного викладача-виконавця як просвітника опанування фортепіано у різних форматах музикування трансформується у дієвий механізм виховання цілісної та критично мислячої особистості, здатної усвідомлювати свою національну ідентичність й примножувати духовний капітал суспільства у формі інтелектуальної еліти та надійного духовного спротиву.

При цьому класична виконавська підготовка залишається непохитним фундаментом піаністичної майстерності, але її життєздатність у сучасному координатному полі безпосередньо залежить від синергетичної взаємодії з цифровими інструментами та новітніми Smart-технологіями. Впровадження гібридних інструментів, MIDI-інтерфейсів та хмарних сервісів не лише оптимізує методику навчання, а й створює іноваційні форми презентації мистецького продукту, що робить класичну спадщину максимально доступною та релевантною для запитів сучасної аудиторії. Окремого значення у цьому контексті набуває розвиток ансамблевого виконавства, яке постає унікальною моделлю гармонійної соціальної співтворчої взаємодії на засадах емпатії, дозволяючи викладачу ефективно реалізувати завдання соціалізації здобувачів як майбутніх викладачів-виконавців через колективні форми музикування.

Практична апробація іноваційних стратегій через проведення мультимедійних перформансів та мистецько-педагогічних лабораторій доводить ефективність залучення актуального українського та зарубіжного репертуару для подолання інертності репродуктивного навчання. Використання дедуктивних та інтертекстуальних методів аналізу сприяє формуванню нової генерації викладачів-виконавців як просвітників, які спроможні не лише віртуозно володіти інструментарієм, а й продукувати вагомий інтелектуальний та художній сенс. Такий підхід забезпечує високу якість професійної підготовки майбутніх професіоналів та підвищує престиж музичного мистецтва як життєво необхідного ресурсу для сталого розвитку гуманітарної сфери.

Перспективи подальших наукових розвідок у цьому напрямі вбачаються у глибинному дослі-

дженні потенціалу штучного інтелекту для побудови індивідуальних траєкторій розвитку здобувачів як майбутніх викладачів-виконавців, та в розробці новітніх методик дистанційного художнього просвітництва в умовах тотальної цифровізації. Актуальним залишається пошук міждисциплінарних зв'язків між музичною педагогікою, арт-терапією та культурним менеджментом задля посилення соціальної значущості мистецької школи, його культуротворчого потенціалу

як інституту художнього впливу на особистість. На особливу увагу заслуговує питання створення масштабних цифрових архівів сучасної української музики та вивчення психологічних аспектів адаптації академічної освіти до потреб цифрового покоління учнів. Подальший розвиток окреслених векторів дозволить забезпечити сталий поступ мистецької освіти як фундаментального складника сучасної культури та гаранта збереження національного духовного коду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бермес І. Музично-просвітницька діяльність як чинник формування соціокультурного середовища. Молодь і ринок. 2014. № 10. С. 18–22.
2. Гірська О. О. Цифрові технології в інструментально-виконавській підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва. Мистецька освіта в контексті глобалізаційних процесів. 2021. Вип. 2. С. 45–52.
3. Драган В. В. Фортепіанне виконавство як об'єкт мистецтвознавчого та педагогічного аналізу. Теорія і методика мистецької освіти. 2018. № 24. С. 15–21.
4. Зязюн І. А. Педагогіка добра. Ідеали і реалії. Київ: ІПППО АПН України, 2000. 312 с.
5. Кожевникова Л. Музично-просвітницька діяльність у контексті підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Педагогічні науки. 2016. № 5 (59). С. 110–121.
6. Кузнецова О. А. Використання прагматологічних ідей музичного просвітництва на сучасному етапі розвитку мистецької освіти в Україні. Педагогіка формування творчої особистості. 2018. № 60. С. 108–112.
7. Мельник О. П. Формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх вчителів музики. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2009. Вип. 8 (13). С. 108–113.
8. Михайличенко О. В. Музично-просвітницька діяльність на Україні у другій половині XIX – на початку XX ст. Суми: СДПУ, 2005. 204 с.
9. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
10. Чень Кай. Методика виконавсько-просвітницької підготовки майбутніх учителів музики: дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2019. 200 с.
11. Hallam S., Hionides E. The Power of Music. Cambridge: Open Book Publishers, 2022. 544 p.

REFERENCES

1. Bermes I. (2014) Muzychno-prosvitnytska diialnist yak chynnyk formuvannia sotsiokulturnoho seredovishcha. [Musical and educational activity as a factor in the formation of the socio-cultural environment] Molod i rynok, 10, 18–22. [in Ukrainian].
2. Hirskia O. O. (2021) Tsyfrovii tekhnolohii v instrumentalno-vykonavskii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva. [Digital technologies in the instrumental and performing training of the future music teacher] Mystetska osvita v konteksti hlobalizatsiinykh protsesiv, 2, 45–52. [in Ukrainian].
3. Drahan V. V. (2018) Fortepianne vykonavstvo yak obiekt mystetstvovnavchoho ta pedahohichnoho analizu. [Piano performance as an object of art criticism and pedagogical analysis] Teoriia i metodyka mystetskoii osvity, 24, 15–21. [in Ukrainian].
4. Ziazun I. A. (2000) Pedahohika dobra. Idealy i realii. [Pedagogy of goodness. Ideals and realities] Kyiv, IPPPO APN Ukrainy, 312. [in Ukrainian].
5. Kozhevnikova L. (2016) Muzychno-prosvitnytska diialnist u konteksti pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva. [Musical and educational activities in the context of training future music teachers] Pedahohichni nauky, 5 (59), 110–121. [in Ukrainian].
6. Kuznietsova O. A. (2018) Vykorystannia prakseolohichnykh idei muzychnoho prosvitnytstva na suchasnomu etapi rozvytku mystetskoii osvity v Ukraini. [Using the praxeological ideas of musical enlightenment at the current stage of development of art education in Ukraine] Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti, 60, 108–112. [in Ukrainian].
7. Melnyk O. P. (2009) Formuvannia dosvidu muzychno-prosvitnytskoii diialnosti maibutnikh vchyteliv muzyky. [Formation of the experience of musical and educational activities of future music teachers] Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova, 8 (13), 108–113. [in Ukrainian].
8. Mykhailychenko O. V. (2005) Muzychno-prosvitnytska diialnist na Ukraini u druii polovyni XIX – na pochatku XX st. [Musical and educational activity in Ukraine in the second half of the 19th – early 20th centuries] Sumy, SDPU, 204. [in Ukrainian].
9. Padalka H. M. (2008) Pedahohika mystetstva. [Pedagogy of art] Kyiv, Osvita Ukrainy, 274. [in Ukrainian].
10. Chen Kai (2019) Metodyka vykonavsko-prosvitnytskoii pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky. [Methodology of performing and educational training of future music teachers] Dissertation for the degree of Candidate of Pedagogical Sciences, Kyiv, 200. [in Ukrainian].
11. Hallam S., Hionides E. (2022) The Power of Music. Cambridge, Open Book Publishers, 544.

Дата першого надходження статті до видання: 26.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

